

Olvasólecke

Szerző: dr. Hettinger Sándor

Angol szakfordítás gyakorlat I.
ASZFG1/SZ

6. lecke

Jegyzőkönyv fordítása angolra I.

**A fordítandó szövegek és
előkészítő feladatok**

A lecke nyelve: magyar és angol

dr. Hettinger
Sándor

Időtartam
20-30
perc

Mottó:

“The translator, like the witness called to trial, should be compelled to raise his hand and swear to tell the truth and nothing but the truth.” *Henry Wadsworth Longfellow*

ÁTTEKINTÉS

1. Mit kell tudnunk a fordítandó szerződésről?
2. Az eredeti szöveg (translatable text)
3. Szövegmunka és lexikai előkészítés
4. Önellenőrzés
5. Irodalomjegyzék

1. MIT KELL TUDNUNK A FORDÍTANDÓ SZÖVEGRŐL?

- Képzeld el, hogy megbízónk egy olyan magyar nyelvű jegyzőkönyv angolra fordításával bízott meg bennünket, amelyben egy részvénytársaság közgyűlésének tartalmáról szerzünk tudomást.
- Miről van szó ez esetben? → a közgyűlés (General Assembly) napirendi pontjainak ismertetéséről.
- **Mi jellemzi a fordítandó szöveget?**
 - A) valamelyest egyszerűsített magyar nyelvű szöveg
 - B) mégis kötelező módon szerepelnek benne kötött jogi kifejezések (pl. "egyhangú szavazattal megállapítják")
- **Milyen feladatunk lesz fordítás során?** Nézzük meg az alábbiakban a legfőbb kérdéseket, valamint a hozzájuk kapcsolódó problémákat:
 - A) az archaizmusokat **átültessük-e** a fordításba? **PROBLÉMA #1** magyar nyelvben nincs nyoma
 - B) mit kezdünk az angolban nem létező **jogi fogalmakkal**? **PROBLÉMA #2** ekvivalens keresése vagy #hozzávetőleges megfelelő
 - C) hogyan zárjuk ki a fentiekből fakadó **félreértéseket**? **PROBLÉMA #3** pontosságra törekvés
 - D) a tartalom mellett mennyire kell törekednünk a **formaiság** megőrzésére? **PROBLÉMA #4** megbízói érdek

E) **jogászai pontosságra** törekvés sikeres lesz? **PROBLÉMA #5**
könnyű érthetőség, mint cél

NE FELEDJÜK: a jogi szöveg dokumentum, minden szónak,
kötőszónak megvan a maga jelentése.

Az alábbi szöveg fiktív, melyben a jogi nyelvezetre helyeztük a hangsúlyt.

2. AZ EREDETI SZÖVEG (TRANSLATABLE TEXT)

XYZ RT. KÖZGYŰLÉSI JEGYZŐKÖNYV 2020. augusztus 27.

A ... Rt. képviselői a mai napon az alábbiakban állapodtak meg:

1/2020.08.27. sz. határozat

2020 szeptember elején a közgyűlést (alapítói ülést) tart,
melynek összehívása (és arra az FB elnökének és az egyesület
könyvvizsgálójának meghívása) a ... Rt. vezérigazgatójának a
feladata.

A jelenlevő tagok egyhangú szavazattal megállapítják, hogy a mai
közgyűlés határozatképes és a napirendi pontjai a meghívóban
foglaltakkal azonos módon az alábbiak:

- a Rt. II. negyedévi üzletmenetének, valamint privatizációs
lehetőségeinek áttekintése.

2/2020.08.27. sz. határozat

A ... Rt. képviselője kifejezte abbéli nézetét, hogy a tendernélküliség,
illetve a nyílt pályázat kérdésének eldöntését célszerű a ... Rt.
folyamatban lévő hasonló ügyének elbírálásától függővé tenni,
miként azt a felek korábbi egyeztetéseik során már rögzítették.

3/2020.08.27. sz. határozat

Az előző ponttal összefüggésben a felek kifejezték azon közös szándékukat, hogy kölcsönösen törekedni fognak a fennálló szerződés mielőbbi teljesítésére, lehetőleg még szeptember hónap folyamán.

4/2020.08.27. sz. határozat

A ... Rt. képviselője vállalja továbbá, hogy a végleges alapszabállyal párhuzamosan elkészül a hitelnyújtó pénzügyi intézményhez benyújtandó és a pénzügyi intézmény formai és tartalmi kikötéseinek megfelelő megvalósíthatósági tanulmány végleges változata is.

5/2020.08.27. sz. határozat:

A személyében érintett S. W. tartózkodása mellett határozatképes közgyűlés egybehangzón úgy határozott, az Rt. vezérigazgatóját S. W.-t a mai naptól további három évre kinevezi. A meghosszabbított mandátum alapján az alelnök megbízása 2023. augusztus 27-ig szól.

6/2020.08.27. sz. határozat:

A határozatképes közgyűlés nyílt szavazással egybehangzón úgy határozott, hogy elfogadja az Rt. alapszabály-módosításának főbb irányait. A közgyűlés megbízza az vezérigazgatót a szövegtervezet kidolgozásának koordinálásával.

3. SZÖVEGMUNKA ÉS LEXIKAI ELŐKÉSZÍTÉS

ALAPSZABÁLY: Sose feledjük, hogy a fordítás invariánsa az értelem. Ezt azt jelenti, hogy a *sense*-nek állandónak kell lenni. A *sense* (értelem) közel sem egyenlő a **meaning**-gel (jelentéssel).

Ennek megfelelően:

A) A **SZÖVEGMUNKA** során az alábbiakat kell fontóra vennünk:

- Mi lehet a közléshelyzet, amelyben a jegyzőkönyvet le kell fordítani?
→ Megbízó és Fordító viszonylatában kell gondolkodni, ahol a megbízó a felelős könyvkiadó, aki a mű jogbirtokosa.
- Mi a célja a szerződés lefordításának? → a magyar szerződő fél fogja felhasználni a fordítást.
- Befolyásolja a fordítói választást annak felhasználási módja? → Igen.
- További kérdéseket is mindig figyelembe kell venni:
 - kik a szerződés alanyai?
 - mi a szerződés tárgya (közvetett/közvetlen)?
 - melyek a szerződő felek jogai és kötelezettségei?

Ezek után sor kerülhet a fordítás szószintű, ún. lexikai előkészítésére.

B) A **LEXIKAI** előkészítés

- Ki kell keresni a könyvészeti szakkifejezéseket → szövegtől elvonatkoztatva kell magyar fordítás találni rájuk
- Ki kell keresni a köznyelvitől eltérő fordulatokat → ezek kizárólag a jogi nyelvhasználatra lesznek jellemzőek → találunk-e magyar megfelelőket?
- Ki kell keresni a lényeges kötőelemeket, amelyek szövegszervező hatással vannak a forrásszöveg megalkotására, mind angol, mind magyar nyelven.

Lényeges körülmény, hogy a fenti előkészítő feladatokat minden egyes fordítandó (translatable) szövegnél el kell végezni, mielőtt nekifognánk a fordításnak!

Most pedig lássuk a fordítandó forrásszöveget a fordítás során külön figyelmet érdemlő részek kijelölésével:

XYZ RT.

KÖZGYŰLÉSI JEGYZŐKÖNYV

2020. augusztus 27.

A ... Rt. képviselői a mai napon **az alábbiakban állapodtak meg:**

1/2020.08.27. sz. határozat

2020 szeptember elején a közgyűlést (alapítói ülést) tart, melynek összehívása (és arra az FB elnökének és az egyesület könyvvizsgálójának meghívása) a ... Rt. vezérigazgatójának a feladata.

A jelenlevő tagok egyhangú szavazattal megállapítják, hogy a mai közgyűlés határozatképes és a napirendi pontjai a meghívóban foglaltakkal azonos módon az alábbiak:

- a ... Rt. II. negyedévi üzletmenetének, valamint privatizációs lehetőségeinek áttekintése.

2/2020.08.27. sz. határozat

A ... Rt. képviselője kifejezte abbéli nézetét, hogy a tendernélküliség, illetve a nyílt pályázat kérdésének eldöntését célszerű a ... Rt. folyamatban lévő hasonló ügyének elbírálásától függővé tenni, miként azt a felek korábbi egyeztetéseik során már rögzítették.

3/2020.08.27. sz. határozat

Az előző ponttal összefüggésben a felek kifejezték azon közös szándékukat, hogy kölcsönösen törekedni fognak a fennálló szerződés mielőbbi teljesítésére, lehetőleg még szeptember hónap folyamán.

4/2020.08.27. sz. határozat

A ... Rt. képviselője vállalja továbbá, hogy a végleges alapszabállyal párhuzamosan elkészül a hitelnyújtó pénzügyi intézményhez benyújtandó és a pénzügyi intézmény formai és tartalmi kikötéseinek megfelelő megvalósíthatósági tanulmány végleges változata is.

5/2020.08.27. sz. határozat:

A személyében érintett S. W. tartózkodása mellett határozatképes közgyűlés egybehangzóan úgy határozott, az Rt. vezérigazgatóját S. W.-t a mai naptól további három évre kinevezi. A meghosszabbított mandátum alapján az alelnök megbízása 2023. augusztus 27-ig szól.

6/2020.08.27. sz. határozat:

A határozatképes közgyűlés **nyílt szavazással egybehangzóan** úgy határozott, hogy elfogadja az Rt. **alapszabály-módosításának** főbb irányait. A közgyűlés megbízta az vezérigazgatót a **szövegtervezet kidolgozásának koordinálásával**.

4. ÖNELLENŐRZÉS

? Kérdések:

1. Általában mi a fordítási munka kontextusa?
2. Miért fordulnak elő archaikus elemek az angol nyelvű szerződésekben?
3. Mi jellemzi a fenti translatable szöveget?
4. Milyen feladatai vannak a fordítónak a szöveg fordítását megelőzően?
5. A szövegmunka és a lexikai előkészítés során milyen alapszabályra kell folyamatosan odafigyelni?
6. Melyek a szövegmunka általános követelményei?
7. A szövegmunkánál milyen további kérdések merülhetnek fel?
8. A lexikai előkészítés sorrendben hol áll a fordítási folyamatban?
9. A fenti szerződés fordításakor melyek a lexikai munka főbb lépései?
10. A fenti fordítást megelőző munkálatok milyen alapkövetelménnyel rendelkeznek?

5. IRODALOMJEGYZÉK

- Rupert Haigh: Legal English, Routledge, London and New York, 2015.
- Mirosláv Bázlik – Patrik Ambrus: The Grammatical System of Legal English, Complex Kiadó, Budapest 2010.
- Bryan A. Gamer: Legal Writing in Plain English, University of Chicago Press, Chicago 2013.
- Rawdon Wyatt: Check Your English Vocabulary for Law, A&C Black, 2006.
- Le Cheng – King Kui Sin – Anne Wagner (eds.): The Ashgate Handbook of Legal Translation, Routledge, 2014.
- Deborah Cao: Translating Law, Multilingual Matters, 2007.

- Michael John Davies: The Legal English Grammar Guide, kiadótól független kiadás, 2020.
- Bart István – Klaudy Kinga – Judy Szöllősy: Angol fordítóiskola, Corvina Kiadó, 2014.
- Bart István – Klaudy Kinga: EU fordítóiskola, Corvina Kiadó, 2014
- Klaudy Kinga: Angol-magyar fordítástechnika, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2000.

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az Európai Unió támogatásával. A tananyag elkészítését az EFOP-3.6.2-16-2017-00007 azonosító számú, *Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai: társadalmi, technológiai, innovációs hálózatok a foglalkoztatásban és a digitális gazdaságban* című projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásában valósul meg.

This teaching material has been made at the University of Szeged, and supported by the European Union by the project Nr. EFOP-3.6.2-16-2017-00007, titled *Aspects on the Development of Intelligent, Sustainable and Inclusive Society: Social, Technological, Innovation Networks in Employment and Digital Economy*. The project has been supported by the European Union, co-financed by the European Social Fund and the budget of Hungary.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE